

Het hangt aan de muur en het

• • •

Het kunstwerk is een zwart/wit tekening uit de serie "Kruistocht der Dieren" van beeldend kunstenaar Ivo Kamphuis (1967). Hij is een fel tegenstander van de bio-industrie en laat dit in zijn werk zien.

Kruistocht

Zijn kunstwerk is geen prettig beeld. De varkens die zijn afgebeeld, doorboren met een in slachthuizen gebruikt penschiettoestel de schedels van schreeuwende mensen. 'Veel mensen zijn gechoqueerd door mijn tekeningen' zegt Ivo Kamphuis. 'Ze gaan er echter aan voorbij dat mensen hetzelfde met dieren doen. Bijvoorbeeld in de intensieve veehouderij. Ik woon in Enschede en loop en fiets heel vaak door de omgeving. Onlangs kwam ik langs een kippenboerderij waar de kippen in kratjes gepropt, met shovels op pallets in een vrachtwagen werden geladen. Er gaan een paar duizend kratjes in zo'n vrachtwagen. Dat is een goedkoop transport, maar veel kippen overleven het niet. Dit soort dingen inspireren me om mijn tekeningen te maken'.

Kruistocht der Dieren

Kamphuis: 'Als we worden aangevallen, mogen we ons verdedigen. Dieren kunnen dat niet. We hebben ons als mensen hoog boven de dieren gesteld en het moet geld opbrengen. We doen alles maar met dieren zonder op hun welzijn te letten. Daarom probeer ik weer te geven hoe het zou zijn als dieren mensen op deze manier behandelen. Ze verdedigen zich en voeren een kruistocht tegen de mensen.

De titel 'Kruistocht der Dieren' ontleende ik aan een opdracht die ik geruime tijd geleden kreeg. Ik werd gevraagd om voor een boek over het leven van dichter H. H. ter Balk* een illustratie bij een van zijn gedichten te maken. Het gedicht kon ik zelf uitzoeken en koos voor 'Kruistocht der Dieren'. Dat begint zo:

"Op een dag openden de hokken en de holen
Naar buiten kwam de hollenbeer de mammoet de zeevarende
aalscholver, cormorant in verzen, de witkopgier
de steenbok uit de bergen, de dolkdragende haai
Je kon aan hun snuiten zien dat het ernst was"

Het gedicht verhaalt hoe de dieren op kruistocht tegen de mensen gaan'.

Skeletten

'Vroeger maakte ik objecten' vertelt Kamphuis over zijn werk. Op mijn wandelingen door de bossen in de omgeving van Enschede vond ik vaak skeletten van dieren. Die nam ik mee naar mijn atelier om in mijn objecten te gebruiken. Ik maakte zo'n honderd "bottenobjecten".

De meeste skeletten die ik vond waren dieren die door jagers waren geschoten. Vaak lieten die de dode dieren als vossen en dassen gewoon liggen. Door van de skeletten objecten te maken, had ik het idee ze weer "tot leven" te brengen. Ik had wel succes met die objecten en exposeerde regelmatig. Er was veel belangstelling voor mijn werk. Tijdens een interview voor de lokale TV vroeg de interviewer mij waarom ik - met mijn bezwaren tegen de bio-industrie - toch onderdelen van dieren in mijn werk gebruikte. Dat zette me aan het denken. Ik slachtte de dieren weliswaar niet zelf maar gebruikte toch dieren in mijn objecten om te verkopen. Dat betekent dat ik hetzelfde doe: geld verdienen aan overblijfselen van dieren. Daarom stopte ik met het maken van de bottenobjecten'.

Oost-Indische inkt

Kamphuis maakt alleen nog tekeningen: 'Ik schilderde vroeger veel met olieverf maar kan nu niet meer tegen de lucht van de oplosmiddelen in de verf. Na een uur schilderen krijg ik ontzettende hoofdpijn. In de frisse lucht is dat snel voorbij maar als ik weer ga schilderen, komt het terug. Daarom stopte ik met het werken met olieverf. Ik probeerde nog om met in wateroplosbare verf te schilderen maar miste toch het pastueuze van olieverf. Daarom stapte ik over op tekenen met Oost-Indische inkt. Het is voor mijn een vertrouwd materiaal. Op de academie werkte ik er al mee maar pakte het later nooit als serieus expressiemiddel op. Voor mij was het materiaal voor schetsen of om schilderijen op te tekenen. Nu er veel meer werk, ben ik er wel enthousiast over. Ik gebruik pen en penseel in mijn werk en kan veel met de Oost-Indische inkt doen. De inkt is ook niet schadelijk voor mijn gezondheid'.

Chips

Kamphuis blijft zijn tekeningen maken. Steeds met hetzelfde materiaal en steeds op hetzelfde formaat. Hij blijft doorgaan en hoopt dat het een verandering in het denken over dierenwelzijn zal brengen. 'Op tabak staat op nare foto's ondubbelzinnig wat je aan het roken overhoudt' zegt hij. 'Misschien is het zinnig om in supermarkten afbeeldingen van een dier op de vleesproducten te zetten. Zo weten mensen dat wat ze kopen eens een dier was en geen zak chips'.

Auteur

Anton Staartjes

Meer informatie

*Herman Hendrik (Harry) ter Balkt (Usselo 17 september 1938 - Nijmegen 9 maart 2015) bekend als H.H. ter Balkt, was een Nederlands dichter. Hij was opgeleid als onderwijzer, maar zegde dit vak in 1983 vaarwel. Hij leidde de laatste jaren een sober en teruggetrokken bestaan. In 2003 won hij de P.C. Hooftprijs voor zijn gehele oeuvre.

Voor het boek "De Bard Balkt In Het Roggeveld" van Peggie Breitbarth en Enno de Witt maakten Twentse kunstenaars Willie Beckmans, Wiebe Bloemena en Ivo Kamphuis een kunstwerk, elk naar aanleiding van een gedicht uit het werk van Ter Balkt.

Afbeeldingen

The Animal Crusade I

Kruistocht der Dieren II

Kruistocht der Dieren

Artikel afkomstig uit

Kunstenaars Magazine nummer 219 / 2024